



ÖĞRETİM ELEMANLARININ SANAT OKURYAZARLIĞINA İLİŞKİN ALGILARI VE ÖZ-DEĞERLENDİRMELERİ ÜZERİNE NİTEL BİR İNCELEME

FACULTY MEMBERS' PERCEPTIONS AND SELF-ASSESSMENTS OF THEIR OWN ART LITERACY: A QUALITATIVE STUDY

Gülbin ZEREN NALİNCİ¹

¹ Doç. Dr., Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, gulbinzeren.nalinci@amasya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6873-4551

Geliş Tarihi / Date Applied 03.07.2026	Kabul Tarihi / Date Accepted 12.09.2026
ÖZET Bu araştırma, Türkiye’de farklı disiplinlerde görev yapan akademisyenlerin sanat okuryazarlığına ilişkin algılarını, deneyimlerini ve bu kavrama yükledikleri anlamları incelemeyi amaçlamaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 56 akademisyenden (ortalama yaş 48,8; ortalama akademik deneyim 22,3 yıl) Google Forms aracılığıyla açık uçlu anket verileri toplanmış ve içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Bulgular, akademisyenlerin sanat okuryazarlığını ağırlıklı olarak bilişsel/analitik boyut (%43) ile bağlamsal/kültürel-tarihsel boyut (%18) etrafında tanımladıklarını ortaya koymuştur. Katılımcıların %89’u sanat okuryazarlığının yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerine katkı sağladığını belirtirken, %94’ü sanatın disiplinlerarası bir bileşen olarak gerekliliğini vurgulamıştır. Sanat etkileşiminin akademik üretkenliğe dolaylı yoldan katkı sağladığı (motivasyon, yaratıcılık, bakış açısı genişlemesi), ancak Anadolu üniversitelerinde olanak kısıtlılığının önemli bir engel oluşturduğu tespit edilmiştir. Araştırma, yükseköğretimde sanat okuryazarlığının kurumsal politikalarla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymakta ve disiplinlerarası sanat eğitiminin akademik kimlik gelişimine katkı sağlayabileceğini önermektedir. Anahtar Kelimeler: Sanat okuryazarlığı, Öğretim elemanları, Sanat eğitimi, Görsel kültür.	ABSTRACT This qualitative study aims to explore the perceptions, experiences, and meanings attributed to art literacy by academics working in various disciplines in Türkiye. Data were collected through open-ended questionnaires via Google Forms from 56 purposively sampled academics (mean age 48.8; mean academic experience 22.3 years) and analyzed using content analysis. Findings indicate that academics predominantly define art literacy around the cognitive/analytical dimension (43%) and contextual/cultural-historical dimension (18%). While 89% of participants believed art literacy contributes to creative thinking, critical thinking, and problem-solving skills, 94% emphasized its necessity as an interdisciplinary component. Art engagement was perceived to contribute indirectly to academic productivity through enhanced motivation, creativity, and broadened perspectives. However, limited opportunities in provincial universities emerged as a significant structural barrier. The study highlights the need for institutional policies to support art literacy in higher education and suggests that interdisciplinary art education can significantly contribute to the development of academic identity and multidimensional thinking skills. Keywords: Art literacy, Faculty member, Art education, Visual culture.

1. GİRİŞ

Günümüz toplumunda okuryazarlık kavramı, geleneksel okuma ve yazma becerilerinin ötesine geçerek, çok boyutlu ve disiplinlerarası bir yapıya dönüşmüştür. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler, bireylerin sosyal ve kültürel yaşamlarında köklü değişimlere yol açmıştır. Çağımızda bilgiye erişim, üretim ve paylaşım biçimlerinde yalnızca metinler değil, çoklu medya ortamları, dijital ve görsel içerikler belirleyici rol oynamaktadır. Bu dönüşüm, bireylerden beklenen temel beceriler ve yetkinliklerde de değişime yol açmıştır. İmgelerin ve görsel kültürün yükselişe geçtiği günümüzde, birey olarak yaşadığımız çağa uyum sağlamak ve yaşam kalitemizi artırmak amacıyla geleneksel okuryazarlığın yanı sıra farklı becerileri gerektiren çoklu okuryazarlıklara (medya okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, sosyal okuryazarlık, kültürel okuryazarlık, çevre okuryazarlığı, görsel okuryazarlık vb.) sahip olmamız kaçınılmaz bir gerçekliktir. (Kellner, 2001). Artık okuryazarlık kavramı, görsel, dijital ve sanatsal mesajları da anlamlandırabilmeyi içeren geniş bir yetkinlik alanını ifade etmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak çağdaş kültür metin merkezli bir iletişim düzeninden görsel imgelerin belirleyiciliğinin ön plana çıktığı bir yapıya evrilmiştir. (Uçak ve Erdem, 2020; Freedman, 2025) Bu değişim, bireylerin gündelik yaşamda karşılaştıkları görsel içeriklerin sayısını ve çeşitliliğini önemli ölçüde artırmış; görsellerin yalnızca estetik bir unsur olmaktan çıkıp anlam üretiminin ve bilgi aktarımının temel araçlarından biri haline gelmesine neden olmuştur. Bireylerin görselleri doğru algılama, çözümleme, yorumlama, dönüştürme ve üretme becerileri giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Görsel kültürün eğitimsel bağlamda merkeze alınması, bireylerin yalnızca imgeleri 'tüketen' pasif alıcılar olmaktan çıkarak, bu imgeleri sorgulayan, eleştiren, yorumlayan ve yeniden yapılandırabilen özneler olarak yetiştirilmesini zorunlu hale getirmiştir. (Metros, 2008; Avgerinou ve Pettersson, 2011). Eğitim sürecinde hedeflenen üretken, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen bireylerin yetiştirilebilmesi, üniversitelerde yapılandırılması gereken disiplinlerarası yaklaşımlar ve çok boyutlu bir bakış açısıyla sağlanabilir.

Bu bağlamda üniversitelerin yalnızca bilgiyi üreten, mesleki eğitim veren bir merkez olması değil, bireylerin çok boyutlu düşünme becerilerini, estetik duyarlılıklarını ve kültürel farkındalıklarını geliştirmeyi hedefleyen, düşünsel dönüşümün üretildiği bir alan haline gelmeleri beklenmektedir. Toplumun entelektüel gücünü temsil eden akademisyenler, yalnızca kendi uzmanlık alanlarında donanımlı bireyler değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal dönüşüme yön veren önemli aktörlerdir. Bir akademisyenin alanında uzmanlığı ve akademik yetkinliğinin yanı sıra eleştirel, yenilikçi, yaratıcı ve analitik düşünen yaklaşımı, eğitim sürecinin niteliğini doğrudan etkileyebilmektedir. Akademik çalışmalarda ihtiyaç duyulan yaratıcılık, yenilikçilik ve sentez yapabilme becerisi, sanatsal alanların sağladığı geniş perspektifle doğrudan ilişkilidir. Sanat okuryazarlığı yüksek bir akademisyen, kendi disiplinine (fen, sosyal veya sağlık bilimleri fark etmeksizin) daha eleştirel, esnek, yaratıcı, yenilikçi ve çok boyutlu bir perspektiften yaklaşma potansiyeline sahiptir. Dolayısıyla, akademisyenlerin sanatsal anlamda bilinçli olmaları ve bu alandaki algıları, üniversite ortamının kalitesini ve bilimsel üretimin niteliğini göstermektedir. Görselleri kültürel, toplumsal, sanatsal bağlamlarıyla yorumlayabilme ve öğrenme süreçlerine entegre edebilme becerisine sahip akademisyenler, öğrencilerin çok boyutlu, analitik ve eleştirel düşünebilme yeterliklerine katkı sağlayabilirler.

Sanat okuryazarlığı, sadece sanatsal nesnelerin estetik bir hazla tüketilmesi değil; görsel sembollerini çözümleme, eleştirel bir bakış açısıyla yorumlama ve kültürel kodları anlamlandırabilme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Sanat okuryazarı bir birey, dünyayı sadece

gördüğü haliyle değil, altında yatan anlam katmanlarıyla birlikte kavrayabilen "entelektüel bir gözlemci" niteliği taşır. UNESCO (2024) ve OECD (2030) vizyon belgelerinde vurgulandığı üzere, eleştirel düşünme, yaratıcılık ve kültürel farkındalık geleceğin yetkinlikleri arasında stratejik bir konuma sahiptir (Wang vd., 2025). Eisner (2002), sanatın zihni inşa eden ve dünyayı anlamlandırmayı sağlayan bilişsel bir süreç olduğunu belirterek, sanat okuryazarlığının entelektüel gelişimdeki vazgeçilmez rolüne dikkat çekmiştir. Sanat okuryazarlığı, gelişen ve değişen dünyada bireylerin içinde yaşadığı sosyolojik yapının etkisiyle oluşturduğu sanat algısıyla, dünyanın başka ülkeleri ve kültürlerinin ürünü olan sanat arasında ilişki kurabilen, mesleği sanat olan bireylerin hem mesleklerinde hem de kişisel yaşantılarında ihtiyaç duyacakları bilgiye ulaşabilmeye ve ulaştıkları bilgileri mesleki uygulamalarına aktarabilmeye olanak sağlayan bir okuryazarlık türüdür (Yücetoker, 2014).

Türkiye'deki akademik literatür incelendiğinde ise sanat okuryazarlığına dair çalışmaların büyük oranda temel eğitim kademeleri, öğretmen adayları veya güzel sanatlar öğrencileri üzerine odaklandığı görülmektedir (Yücetoker, 2014; İKSV, 2020). Oysa yükseköğretimin temel taşı olan akademisyenler, toplumun kültürel sermayesini hem üreten hem de aktaran figürlerdir. Farklı disiplinlerde görev yapan (Fen, sosyal, sağlık vb.) akademisyenlerin sanat okuryazarlığına yönelik özalgılarını, bu beceriyi kendi akademik kimlikleriyle nasıl bütünleştirdikleri ve bu alandaki farkındalık düzeylerini derinlemesine inceleyen akademik çalışmalarda güncel bir boşluk bulunmaktadır. Akademisyenlerin sanatı yalnızca bir hobi olarak mı gördükleri, yoksa bilimsel yaratıcılığı besleyen bir 'okuryazarlık alanı' olarak mı algıladıkları sorunsalı, üniversitelerin sadece birer 'teknik bilgi merkezi' olmaktan çıkıp 'kültür üretim merkezi' haline gelmesi açısından kritik bir önem taşımaktadır.

Alan yazın incelendiğinde, sanat okuryazarlığı, görsel okuryazarlık ve estetik gibi kavramlar üzerine çeşitli çalışmaların bulunduğu, ancak akademisyenlerin sanat okuryazarlığına ilişkin algılarını ve bu kavramı nasıl anlamlandırdıklarını inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Özellikle farklı disiplinlerde görev yapan akademisyenlerin sanat okuryazarlığı kavramına ilişkin düşüncelerinin ortaya konulması, sanat eğitiminin disiplinlerarası boyutunun anlaşılması açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, akademisyenlerin sanat okuryazarlığı kavramına ilişkin algılarını ve bu kavrama yükledikleri anlamları incelemektir. Araştırmada akademisyenlerin sanat okuryazarlığını nasıl tanımladıkları, bu kavramın bireysel ve toplumsal düzeydeki önemine ilişkin görüşleri ve sanat okuryazarlığına ilişkin değerlendirmeleri nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde ele alınmıştır. Elde edilen bulguların sanat eğitimi ve görsel kültür çalışmalarına katkı sağlayacağı ve yükseköğretim bağlamında sanat okuryazarlığına ilişkin farkındalığın artırılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Akademisyenler üniversite ortamında bilgi üretimi, aktarımı ve eleştirel tartışma süreçlerinin merkezinde yer alır. Özellikle farklı disiplinlerden gelen akademisyenlerin sanat okuryazarlığı düzeyleri; öğrencilerin estetik duyarlılığını, kültürel farkındalığını ve yaratıcı problem çözme kapasitesini doğrudan etkilemektedir. Ancak literatürde sanat okuryazarlığı genellikle ilköğretim/ortaöğretim öğrencileri, öğretmen adayları veya güzel sanatlar eğitimi öğrencileri üzerinden incelenirken (örneğin, görsel sanatlar öğretmen adaylarının sanat okuryazarlığı ile estetik beğeni ilişkisi veya güzel sanatlar öğrencilerinin okuryazarlık düzeyleri), akademisyenlerin kendilerinin bu konudaki algıları, yeterlikleri ve sanat eserlerini okuma pratikleri görece az araştırılmış bir alan olarak kalmaktadır. Türkiye'de bu konuda yapılan çalışmalar sınırlıdır ve çoğunlukla nicel ölçeklerle ölçüm odaklıdır; nitel derinlikli, akademisyen görüşlerine dayalı araştırmalar ise yetersizdir. Bu çalışmanın temel amacı, farklı uzmanlık

alanlarında görev yapan akademisyenlerin sanat okuryazarlığına yönelik algılarını ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

Bu çalışma, akademisyenlerin sanat okuryazarlığı kavramına ilişkin algı, deneyim ve yorumlarını derinlemesine ortaya koymayı amaçlayan nitel bir araştırmadır. Araştırma, betimsel ve yorumlayıcı bir yaklaşımla yürütülmüş olup, veriler açık uçlu sorular içeren bir anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Nitel araştırma deseni, katılımcıların öznel deneyimlerini, düşünce yapılarını ve anlamlandırma süreçlerini doğal bağlamında anlamaya olanak sağlamaktadır (Creswell ve Poth, 2016; Yıldırım ve Şimşek, 2018).

2.1. Araştırma Soruları

Bu çalışmada, akademisyenlerin sanat okuryazarlığı kavramına ilişkin algı ve öz-değerlendirmelerini derinlemesine incelemek amacıyla aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Akademisyenler sanat okuryazarlığı kavramını nasıl tanımlamaktadır?
2. Akademisyenlerin sanat eserleriyle kurdukları etkileşim ve üniversite eğitimleri sırasındaki sanat deneyimleri, akademik yaşamlarına nasıl yansımaktadır?
3. Akademisyenlere göre sanat okuryazarlığı, günümüz toplumunda ve üniversite ortamında ne ölçüde gerekli görülmekte; yaratıcı, eleştirel düşünme ve disiplinlerarasılık gibi akademik becerilere nasıl katkı sağlamaktadır?
4. Akademisyenlere göre üniversitelerde sanat okuryazarlığının geliştirilmesi için neler yapılabilir?

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye’de farklı üniversitelerde görev yapan 56 akademisyen oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Örneklem seçiminde çeşitlilik gözetilmiş; cinsiyet, akademik unvan (Prof. Dr., Doç. Dr., Dr. Öğr. Üyesi, Öğretim Görevlisi), disiplin alanı ve akademik deneyim süresi açısından heterojen bir dağılım hedeflenmiştir. Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının ortalama akademik deneyimi 22,3 yıl (aralık: 3-33 yıl), ortalama yaşı 48,8 yıldır (aralık: 34-59). Çalışmada yer alan katılımcıların demografik özellikleri aşağıdaki Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışmanın Demografik Tablosu

Özellik	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	42	75
	Erkek	12	25
Akademik Unvan	Prof. Dr.	20	36
	Doç. Dr.	12	21
	Dr. Öğr. Üyesi	18	32
	Öğretim Görevlisi	6	11
Bilim Alan	Sosyal Bilimler	40	71
	Fen Bilimleri	16	29
Görsel Sanatlar Deneyimi	Var	14	25
	Yok	42	75

2.3. Veri Toplama Aracı

Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen “Akademisyenlerin Sanat Okuryazarlığı Anket Formu” ile toplanmıştır. Form;

- Demografik bilgi soruları (yaş, cinsiyet, unvan, disiplin, deneyim süresi, görsel sanatlar eğitimi deneyimi),
- 7 açık uçlu soru (sanat okuryazarlığı tanımı, akademik hayattaki rolü, üniversite deneyimleri, disiplinlerarası etkileşim, vb.) içermektedir.

Sorular, alanyazın taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmış, anlaşılabilirlik ve kapsam açısından uzman (sosyal bilimler alanından 2, fen bilimleri alanından 2, güzel sanatlar alanından 1 öğretim elemanı) görüşü alınarak son şekli verilmiştir. Anket, Google Forms üzerinden online olarak uygulanmış ve katılım gönüllülük esasına dayandırılmıştır. Anket linki, araştırmacının akademik ağları ve üniversitelerin ilgili birimlerine e-posta (Sosyal bilimler alanından 50, fen bilimleri alanından 50 öğretim elemanı) yoluyla iletilerek Mart-Nisan 2026 tarihleri arasında uygulanmıştır. Katılımcılardan herhangi bir kişisel tanımlayıcı bilgi (ad, soyad, kurum adı) talep edilmemiş, tam anonimlik sağlanmıştır. Toplam 56 geçerli yanıt elde edilmiştir.

2.4. Veri Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler, içerik analizi (content analysis) yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi, metin veya anlamlı bilgi içeriği olan dokümanlardan, bilgi ve veri elde ederek tekrar edilebilir geçerliği olan çıkarımların elde edilmesi tekniği olarak tanımlanabilir (Miles ve Huberman, 1994). İçerik analizi araştırmacıların sanat eserleri, fotoğraflar, harita, ses dosyaları, işaret ve figürlerden ve hatta sayısal dokümanlardan veri olarak inceleme yaptığı bir yöntemdir. (Krippendorff, 2019). Analiz süreci şu adımları içermektedir:

1. Ham verilerin düzenlenmesi: Tüm yanıtlar Word dosyalarına aktarılmış, her katılımcının görüşü ayrı satırlarda kodlanmıştır.
2. Kodlama: Açık kodlama ile her bir ifade anlam birimlerine ayrılmış, benzer ifadeler bir araya getirilmiştir.
3. Tema ve alt tema oluşturma: Kodlar gruplandırılarak ana temalar ve alt temalar belirlenmiştir.
4. Tablolama: Temalar frekans (f) ve yüzde (%) değerleriyle tablo haline getirilmiştir.

Bu çalışmada raporlanan frekans (f) ve yüzde (%) değerleri, nitel verilerin istatistiksel olarak genellenmesi amacıyla değil, katılımcı görüşlerinin temalar arasındaki göreceli yoğunluğunu okuyucuya somut ve karşılaştırılabilir biçimde sunabilmek amacıyla betimsel olarak kullanılmıştır (Sandelowski, 2001). Analiz sürecinde çalışmanın büyük bölümünde her katılımcı yanıtı, ifade ettiği en baskın temaya göre tek bir kategoriye atanmış (bkz. Tablo 2, 4, 5, 6 ve 8) ve bu tablolarda frekans toplamaları örneklem büyüklüğüne (n=56) eşittir. Ancak sanatsal etkinliklere katılıma (Tablo 3) ve sanatın disiplinlerarasılığına ilişkin gerekliliğe (Tablo 7) dair sorularda, katılımcı yanıtlarının doğası gereği birden fazla temaya aynı anda atıfta bulunması nedeniyle çoklu kodlamaya izin verilmiştir; bu nedenle söz konusu iki tabloda frekans ve yüzde toplamaları örneklem büyüklüğünü aşmaktadır ve bu değerler “katılımcı yüzdesi” değil “ifade/kod yüzdesi” olarak yorumlanmalıdır.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

- İç geçerlik: Sorular uzman görüşü alınarak revize edilmiştir.

- Dış geçerlik: Amaçlı örnekleme ile çeşitlilik sağlanmış, detaylı katılımcı betimlemesi yapılmıştır.
- Güvenirlilik: Kodlama sürecinde ikinci kodlayıcı desteği kullanılmıştır. Güvenilirliği belirlemek amacıyla Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen formül kullanılmıştır: Güvenirlilik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) × 100. Yapılan hesaplama sonucunda güvenirlilik katsayısı %91 olarak bulunmuştur. Bu değer, nitel araştırmalarda yaygın olarak kabul edilen %70 eşik değerinin üzerinde olduğundan, kodlama sürecinin güvenilir olduğu kabul edilmiştir (Miles ve Huberman, 1994). Güvenirlilik hesaplamasında yanıtların tamamı, araştırmacı ve alanında doktora derecesine sahip ikinci bir kodlayıcı tarafından birbirinden bağımsız olarak kodlanmış; kodlayıcılar arasındaki uyuşmazlıklar, temaların kapsamı üzerinde uzlaşa sağlanana kadar yüz yüze müzakere yoluyla çözülmüştür. Kodlama şeması, alanyazın taramasına dayalı ön kategoriler temel alınarak tümevarımsal biçimde geliştirilmiş ve veri toplama süreci ilerledikçe ortaya çıkan yeni temalarla güncellenmiştir.
- Araştırma etiği: Katılımcılara bilgilendirilmiş onam metni sunulmuş, veri gizliliği ve anonimlik ilkelerine uyulmuştur. Gerekli kurumlardan etik kurul onayı alınmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde katılımcıların açık uçlu yanıtları içerik analiziyle tematik olarak kodlanmış ve her yanıt en baskın temaya göre tek bir kategori altında toplanmıştır.

3.1. Sanat Okuryazarlığına İlişkin Tanımlama Bulguları

Katılımcıların sanat okuryazarlığı kavramına ilişkin tanımları içerik analiziyle altı ana temada kodlanmış ve her yanıt en baskın temaya göre sınıflandırılmıştır. Akademisyenlerin bu kavrama yükledikleri anlamlar oldukça zengin ve çok boyutlu bir yapı sergilemektedir. Dağılım aşağıdaki Tablo 2’de sunulmaktadır:

Tablo 2. Sanat Okuryazarlığı Kavramına İlişkin Tanımların Temalara Göre Dağılımı

Tema	f	%
Bilişsel / Analitik Boyut	24	43
Bağlamsal / Kültürel-Tarihsel Boyut	10	18
Duyuşsal / Estetik Boyut	8	14
Bilgi / Kültürel Birikim Boyutu	6	11
Günlük Yaşamla İlişkilendirme Boyutu	6	11
Uygulama / Sanatsal Üretim Boyutu	2	4

Tablo 2’de katılımcıların sanat okuryazarlığı kavramına yükledikleri anlamlar ağırlıklı olarak bilişsel ve analitik boyut (%43) etrafında yoğunlaşmıştır. Bu tema, sanat eserlerini derinlemesine okuma, yorumlama, eleştirme ve anlamlandırma becerisini vurgular. Bir katılımcı bunu şöyle ifade etmiştir: “Eser ile ilgili derinlemesine görsel okuma, anlama, yorumlama ve bunu aktarabilme kabiliyetidir. Sanatsal üretim yapabilme becerisi kazandırma amaçlanır.” Başka bir akademisyen ise analitik yönü şöyle tanımlamıştır: “Sanat eserlerini algılayabilme, duygu ve düşünceleri yakalama, eleştirel düşünme, estetik düşünebilme olarak tanımlayabilirim.”

Bu tanımların ACRL Yükseköğretim İçin Görsel Okuryazarlık Yetkinlik Standartları (2011) ile güçlü paralellik gösterdiği görülmektedir. ACRL’ye göre görsel okuryazarlık, imgeleri “bulma, yorumlama, değerlendirme, kullanma ve üretme” yeteneğidir. Katılımcılar da benzer şekilde sanat eserini yalnızca “görmek” değil, çok katmanlı olarak çözümlemek gerektiğini vurgulamışlardır (Thompson ve Beene, 2020).

Bağlamsal/Kültürel-Tarihsel Boyut (%18) ikinci en sık vurgulanan temadır. Bu gruptaki tanımlarda sanat eserinin yaratıldığı dönem, sosyal-kültürel bağlamı, ait olduğu sanat akımı ve tarihsel önemi ön plana çıkarılmıştır. Örnek ifadeler şöyledir: “Sanat eserini yapıldığı dönemi göz önünde bulundurarak sosyal-kültürel boyutlarını anlayıp, biçimsel olarak değerlendirmek ve belki çözümlemek...” “Sanat eserlerini yaratıcısı, dönemi, bağlı olduğu akımı ile, kısacası, bağlamı ile okuyabilmek, anlamak.” “Sanat eserinin hangi döneme ait, kime ait, hangi akıma ait, hangi dikkat çekici özelliği var... kabaca doğru değerlendirebilme.” Bu yaklaşım, Eisner’in (2002) sanatı “dünyayı anlamlandırmanın bilişsel bir yolu” olarak gören görüşüyle uyumludur.

Duyuşsal/Estetik Boyut (%14), sanat okuryazarlığını duygusal deneyim, estetik haz ve içsel süreçlerle ilişkilendiren tanımları kapsamaktadır: “Güzel ve estetik olana ilgi duymak, eksikliğini hissetmek...” “Kelimelerle anlatılamayan, anlatımı dil ile güç olan içsel süreçleri ve deneyimleri sezebilme yeteneği...” “Bir esere baktığımızda duyulan sevinç, coşku, hüznün gibi duygular eseri kişisel olarak okuma becerisinin işareti...”

Bilgi/Kültürel Birikim Boyutu (%11) ise terminoloji bilgisi, sanat tarihi farkındalığı ve genel kültürel sermayeyi öne çıkarmıştır: “Sanat alanında güncel, sürekli yayınları ve gelişmeleri takip etme, sanatla ilgili çalışmaları anlama, yorumlama...” “Sanat okuryazarı olan bir kişinin tarih, felsefe, kültür, edebiyat ve antropoloji konularında bilgili olması, popüler olan ile kalıcı estetik ayrımını yapabilmesi.”

Günlük Yaşamla İlişkilendirme Boyutu (%11), sanatı hayatın her alanına yayma ve pratikte kullanma becerisini vurgulamıştır: “Sanatı ve sanatçıyı gerçek manada anlayabilmeyi ifade ediyor... Sanatı hayatın içine ve her alanına yerleştirebilen...” “Sanattan anlayan, sanatı hayatın içine ve her alanına yerleştirebilen...” Son olarak, Uygulama / Sanatsal Üretim Boyutu (%4) en az belirtilen tema olmuş ve aktif üretim yapabilme becerisini içermiştir.

Genel olarak katılımcı tanımları, sanat okuryazarlığını pasif bir “tüketim” değil, aktif bir anlama-yorumlama-değerlendirme-üretme süreci olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Yüctoker’in (2014) sanat okuryazarlığı ölçeği çalışmasında yer alan “sanatsal bilgi, estetik düşünme ve uygulama” bileşenleriyle de örtüşmektedir. Tanımlardaki çeşitlilik, akademisyenlerin disiplin kökenlerine (sosyal/fen bilimleri) göre hafif farklılaşmalar gösterdiğini de ima etmektedir; fen bilimleri kökenliler daha çok “analitik ve STEAM” vurgusu yaparken, sosyal bilimler kökenliler “kültürel ve bağlamsal” boyuta daha fazla ağırlık vermiştir.

3.2. Sanat Eserleriyle Etkileşimin Akademik Çalışmalara Katkısına İlişkin Bulgular

Katılımcılar, akademik yaşamlarında resim, müzik, tiyatro ve diğer sanat eserleriyle kurdukları etkileşimin sıklığını ve bu etkileşimlerin akademik çalışmalarına olan katkılarını detaylı bir şekilde ifade etmişlerdir. Görüşler içerik analiziyle altı ana temada gruplanmış olup, her yanıt en baskın temaya göre sınıflandırılmıştır. Dağılım aşağıdaki Tablo 3’te sunulmaktadır:

Tablo 3. Sanat Eserleriyle Etkileşimin Akademik Çalışmalara Katkısına İlişkin Görüşlerin Temalara Göre Dağılım

Tema	f	%
Sanatsal Etkinliklere Katılım	34	61
Kişisel / Duygusal Katkı	26	46
Bilişsel / Akademik Katkı	24	43
Yaratıcılık ve Bakış Açısı Gelişimi	18	32
Sanatsal Uygulama / Aktif Katılım	16	26
Sınırlı veya Hiç Etkileşim Olmaması	10	18

Tablo 3'te katılımcıların büyük çoğunluğu (%61) akademik yaşamlarında çeşitli sanatsal etkinliklerle (müzik dinleme, tiyatro izleme, resim sergisi ziyaret etme vb.) etkileşimde bulunduğunu belirtmiştir. Ancak bu etkileşimlerin sıklığı ve türü büyük ölçüde kişisel ilgi, şehir olanakları ve zaman kısıtlarına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Müzik en sık dile getirilen sanat dalı olurken, tiyatro ve resim sergileri ikinci sırada yer almıştır. Bu soruya verilen yanıtların çoğunlukla birden fazla temaya atıfta bulunması nedeniyle bu soruda çoklu kodlama uygulanmıştır; bu nedenle Tablo 3'teki yüzdelere katılımcı sayısını değil, ilgili temaya atıfta bulunan ifade sayısını yansıtmaktadır.

Kişisel/Duygusal Katkı (%46), en yoğun vurgulanan temalardan biridir. Akademisyenler, sanatın ruhsal dinginlik, stres azaltma, motivasyon artışı ve duygusal denge sağladığını sıkça ifade etmişlerdir. Örnek görüşler şöyledir: "Müziğin hayatımın çoğu alanında var olmasını kendim için bir şans olarak değerlendiriyorum... Bu deneyimler bana çok kıymetli ve anlamlı değerler kattı." "Müzik depresyondan koruduğunu düşünüyorum. Mutluluk hormonlarımı aktive ederek mutluluk seviyemi artırıyor." "Ruhuma iyi geliyor, bu da akademik olarak motivasyonumu dolaylı yoldan artırıyor." "Sanat iyileştirir... Terapist olarak zor deneyimleri olan insanlarla sanat aktivitelerini sık sık kullandım."

Bilişsel/Akademik Katkı (%43) teması, sanatın akademik çalışmalara doğrudan veya dolaylı katkı sağladığını belirten görüşleri içermektedir. Katılımcılar özellikle odaklanma, materyal tasarımı, PowerPoint hazırlama ve pedagojik uygulamalarda sanatın faydasını vurgulamışlardır: "Fen eğitiminde materyal tasarımı dersinde görsel tasarım öğeleri ve ilkeleri doğrultusunda çalışmaları anlatıyorum... Farklı düşünme becerilerimin gelişmesine katkı sağladığını düşünüyorum." "Grafik çizme, nicel verileri görselleştirme, hayal kurma ve bunu somut hale getirme gibi becerilerimin geliştiğini düşünüyorum." "Arka fonda klasik müzik dinlerim. Bunun odaklanmamda faydası oluyor."

Yaratıcılık ve Bakış Açısı Gelişimi (%32), sanatın eleştirel düşünme, empati ve farklı perspektif kazanımına katkı sağladığını öne çıkaran ifadeleri kapsamaktadır: "Sanatın insanın görüş açısını geliştirdiği, ufku açtığı, empati yeteneğine de katkı sağladığını düşünüyorum. Bu da doğal olarak kendi çalışmalarım olumlu yönde etki ediyordur." "Bir esere bakarken boya çeşidi, seçimi, objeler, gölgeler arasında kayboluyorum. Farklı açılardan bakabilmemi geliştirdiğini düşünüyorum." "Hayal kurma ve kurgu yaratma yeteneğimi etkiliyor. Bazen doğru bir telaffuz, bazen yeni bir kelime katıyor hayatıma."

Sanatsal Uygulama/Aktif Katılım (%26) temasında akademisyenler kendi sanatsal üretimlerinden (amatör resim yapma, çini-seramik çalışmaları, müzik eğitimi vb.) bahsetmişlerdir: "Evde akrilik boya ile tuval çalışmaları yapıyorum. Hafta sonları başka boya türleri ile manzara resimleri yapıyorum, amatör düzeyde." "Okul öncesi dönemden itibaren resim ve karikatür, daha sonra kaligrafi ve hat yaptım ve yapmaya devam ediyorum."

Sınırlı veya Hiç Etkileşim Olmaması (%18) teması ise özellikle Anadolu'da görev yapan akademisyenlerin karşılaştığı yapısal engelleri ortaya koymaktadır: "Ekonomik nedenlerle etkileşimde bulunmuyorum." "Bulunduğumuz yer itibarıyla çok fazla resim sergisi olmuyor... Amasya bu konuda son derece kısıtlı." "Kendim herhangi bir faaliyette bulunmadım. Bu etkileşimin de akademik çalışmalarıma bir etkisi olduğunu düşünmüyorum."

Genel olarak bulgular, sanatla etkileşimin akademik yaşama çoğunlukla dolaylı yoldan (motivasyon, yaratıcılık, farklı bakış açısı) katkı sağladığını göstermektedir. Doğrudan katkı algısı ise özellikle eğitim ve öğretim teknolojileri gibi uygulamalı alanlarda daha yüksektir. Bu

sonuçlar, sanatın akademik üretkenliği destekleyen bir “düşünsel besin” olarak görüldüğünü ortaya koymakta ve Eisner’in (2002) “sanat, zihinsel gelişimin güçlü bir aracıdır” yaklaşımıyla uyumlu bir tablo çizmektedir. Şehir olanaklarındaki eşitsizlik ise yükseköğretimde sanat okuryazarlığının geliştirilmesinde dikkate alınması gereken önemli bir yapısal sorun olarak öne çıkmaktadır.

3.3. Üniversite Eğitiminde Sanat Eğitimi ve Sanatsal Etkinliklerin Katkılarına İlişkin Bulgular

Katılımcılar, üniversite eğitimleri sırasında sanat eğitimi aldıkları veya sanatsal etkinliklere katıldıkları dönemdeki deneyimlerini ve bu deneyimlerin kendilerine kattıklarını ayrıntılı olarak paylaşmışlardır. Görüşler içerik analiziyle altı ana temada gruplanmış olup, her yanıt en baskın temaya göre sınıflandırılmıştır. Dağılım aşağıdaki Tablo 4’te sunulmaktadır:

Tablo 4. Üniversite Eğitiminde Sanat Eğitimi ve Sanatsal Etkinliklerin Katkılarına İlişkin Temalara Göre Dağılım

Tema	f	%
Bakış Açısı ve Düşünce Dünyası Gelişimi	18	32
Estetik Duyarlılık ve Kültürel Farkındalık Gelişimi	12	21
Kişisel / Duygusal / Motivasyonel Katkı	10	18
Sosyalleşme ve Arkadaşlık / Çevre Kazanım	6	11
Yaratıcılık ve Farklı Beceri Gelişimi	6	11
Sınırlı veya Zayıf Deneyim	4	7

Tablo 4, katılımcıların üniversite eğitimleri sırasında sanatla kurdukları ilişkiyi oldukça heterojen bir yapı göstermektedir. Bir kısmı yoğun ve dönüştürücü deneyimler yaşarken, önemli bir kısmı da sanat eğitimi ve etkinliklerinin sınırlı olduğunu belirtmiştir. Özellikle 1980’li yıllarda üniversite eğitimi alan akademisyenler “o dönemde sanatsal etkinliklerin pek bulunmadığını” ifade etmişlerdir.

Bakış Açısı ve Düşünce Dünyası Gelişimi (%32), en sık vurgulanan temadır. Akademisyenler, üniversite yıllarındaki sanat deneyimlerinin ufku genişlettiğini, olaylara farklı açılardan bakma becerisini kazandırdığını ve düşünce sistematığını değiştirdiğini belirtmişlerdir: “Üniversite hayatım boyunca müzik grubu ve halk oyunları ekibinde yer aldım. Bu deneyimler genel kültürümü, estetik algımı, ritim duygumu, koordinasyonumu geliştirmenin yanında, eğlenceli ve seçkin bir arkadaş ortamı sağladı.” “Üniversitede tiyatro ve resim grubu çalışmalarına katıldım... tamamen çevreden uzaklaşmış, yalıtılmış alanlarda bir performans katılmak kişide gizli kalmış becerileri ortaya çıkarıyor.” “Sanat yaşama başka bir pencereden bakmamı sağladı. Sanat, yaşanmış olan her şeyin tekrar ele alınarak ya güzel olanı tekrar yaşamamızı sağlar ya da olumsuz deneyimlerimizin üstesinden gelmemizi sağlar.”

Estetik Duyarlılık ve Kültürel Farkındalık Gelişimi (%21) temasında katılımcılar, sanatın estetik algılarını ve kültürel duyarlılıklarını artırdığını vurgulamışlardır: “Üniversite eğitiminde sanatsal faaliyetlere çok ilgiliydim. Karakalem çalışmalarımızla ilgili sergi açmıştık... Bu deneyimler bana çok şey kattı; olaylara farklı açılardan bakabilme, estetik algımı geliştirme, toplumu çözümleme ve anlama, kültürleri anlama, sanatsal unsurları fark etme...” “Estetik duyarlılığımı geliştirdi, kültürel farkındalığımı artırdı ve hem akademik hem kişisel düşünce dünyamı besledi.”

Kişisel/Duygusal/Motivasyonel Katkı (%18), sanatın bireysel huzur, sosyalleşme ve akademik motivasyon üzerindeki olumlu etkisini yansıtmaktadır: “Bana iyi geldi. Sosyalleştim. Yeni arkadaşlıklar edindim. Akademik başarım arttı diyebilirim.” “Her hafta sinema, tiyatro ya da

gösterilere giderdim. Muhtemelen hayata bakış açımı bunlara da borçluyum.” “Dinlenmek, huzur bulmak için sanat ile etkileşime ihtiyacım olduğunu öğretti diyebilirim.”

Sosyalleşme ve Arkadaşlık/Çevre Kazanımı ile Yaratıcılık ve Farklı Beceri Gelişimi temaları (%11'er) daha az ancak önemli katkıları ortaya koymuştur. Özellikle tiyatro ve müzik grupları yeni sosyal çevreler oluştururken, resim ve karakalem çalışmaları da yaratıcı becerileri geliştirmiştir.

Sınırlı veya Zayıf Deneyim (%7) teması ise bazı katılımcıların üniversite yıllarında neredeyse hiç sanatsal etkinlik yaşamadığını göstermektedir: “Yoktu... Üniversiteyi seksenlerde okudum.” “ODTÜ Fizikte okurken bu tür katılımlarım hemen hemen hiç olmadı diyebilirim.” “Neredeyse hiç katılmıyordum.”

Genel olarak bulgular, üniversite eğitiminde sanat deneyimi yaşayan akademisyenlerin bu süreçten önemli ölçüde fayda gördüğünü, özellikle bakış açısı, estetik duyarlılık ve kişisel gelişim açısından dönüştürücü etkiler yaşadığını ortaya koymaktadır. Buna karşılık, sanat etkinliklerinin sınırlı olduğu dönemlerde (özellikle 1980'ler ve bazı teknik bölümlerde) bu katkının gerçekleşmediği görülmüştür. Bu sonuçlar, Eisner'in (2002) sanatın “zihni inşa eden” rolü ve UNESCO'nun yükseköğretimde kültürel ve sanatsal eğitimin önemine ilişkin vurgularıyla (Wang vd., 2025) uyumlu bir tablo çizmektedir. Ayrıca, üniversite yıllarındaki sanat deneyimlerinin akademisyenlerin bugünkü sanat okuryazarlığı algılarını şekillendirdiği anlaşılmaktadır.

3.4. Sanat Okuryazarlığının Günümüz Toplumunda ve Üniversite Ortamında Gerekliliğine İlişkin Bulgular

Katılımcılar, sanat okuryazarlığının günümüz toplumunda ve özellikle üniversite ortamında bir zorunluluk veya gereklilik olup olmadığı konusunda net görüşlerini belirtmişlerdir. Görüşler içerik analiziyle iki ana temada gruplanmış olup, her yanıt en baskın temaya göre sınıflandırılmıştır. Dağılım aşağıdaki Tablo 5'te sunulmaktadır:

Tablo 5. Sanat Okuryazarlığının Günümüz Toplumunda ve Üniversite Ortamında Gerekliliğine İlişkin Temalara Göre Dağılım

Tema	f	%
Evet, Zorunluluk / Gereklilik Olarak Görülüyor	30	56
Hayır	26	44

Tablo 5'te, katılımcıların %56'sı sanat okuryazarlığını günümüz toplumunda ve üniversite ortamında zorunluluk/gereklilik olarak değerlendirmiştir. Bu grup, sanatın bireysel ve toplumsal gelişim üzerindeki dönüştürücü gücünü sıklıkla vurgulamış ve görüşlerini Mustafa Kemal Atatürk'ün ünlü sözüyle desteklemiştir: “Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.”

Bu temadaki görüşler şu şekilde özetlenebilir: “Sanat özgürleştirir, kötülük üretmez...” “Sanat yaşam ile iç içe bir olgu. Bu sebeple her insanın nereye bakarsa baksın, iyi bir okuryazarlığı olması önemli. Çünkü çevresinde olup bitenleri anlayabilmek, anlamlandırabilmek, güzellikleri fark edebilmek için önemlidir.” “Sanat okuryazarlığı insanların empati yapma yeteneğini geliştirir, toplumda birlik ve beraberliği artırır ve yaşam kalitesini yükseltir.” “Sanat ile uğraşan kişilerin dünyayı daha farklı görebildiğini, değişik bağlamların farkındalığını hissedebildiklerini düşünüyorum.” “Özellikle öğretmenlik için gerekli... Sanatla ilgilenen birey farklı düşünür, eleştiren düşünür, yaratıcı ve yansıtıcı düşünür, kendi problemlerini kendisi çözer.” “Estetik duygusu olan insan en başta iyi bir insan, iyi bir vatandaş, iyi bir öğrenci olur.” “Günümüz dijital

çağında görsel ve işitsel uyaranların artması sonucu bu yeterliliği daha da zorunlu hale getiriyor.”

Bu ifadeler, sanat okuryazarlığının yalnızca estetik bir lüks değil, eleştirel düşünme, empati, kültürel farkındalık ve toplumsal uyum açısından stratejik bir yetkinlik olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenler, öğretmen adaylarının sanat okuryazarı olarak yetişmesinin gelecek nesiller açısından büyük önem taşıdığını vurgulamışlardır. Katılımcıların %44'lük grubu ise sanat okuryazarlığını “zorunlu değil ancak faydalı” olarak değerlendirmiştir. Bu katılımcılar, sanatın kişiye özel bir ilgi alanı olabileceğini ve zorla kazandırılmayacağını belirtmişlerdir: “Sanat zorla kazandırılacak bir meziyet olmasa gerek.” “Çok olmazsa olmaz değil ama olursa kötü olmaz.” “Sanatsal çalışmalardan keyif almak ve ilgi duymak kişiye özel bir durum olduğunu düşünüyorum. Belki ilk önce aile bu konudaki tutumu etkili olur. Üniversiteler bu tutumda olan gençlere belki imkân verebilir, başka olmayan bir durumu çıkaramaz. Zorla sanat severlik olamaz.” Bu görüşler, sanat okuryazarlığının bireysel motivasyon ve ilgiyle yakından ilişkili olduğunu, dolayısıyla üniversitelerde zorunlu olmaktan ziyade teşvik edici ve erişilebilir bir biçimde sunulması gerektiğini ima etmektedir.

Genel olarak bulgular, akademisyenlerin büyük çoğunluğunun sanat okuryazarlığını toplumsal ve eğitimsel bir gereklilik olarak gördüğünü, ancak zorunluluk konusunda görüş ayrılıklarının bulunduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, UNESCO’nun 2024 “kültür ve sanat eğitimi çerçevesi”nde vurgulanan “sanat ve kültür eğitiminin temel yetkinlikler arasında yer alması” gerektiği yaklaşımıyla (Wang, 2025) büyük ölçüde örtüşmektedir. Aynı zamanda, zorunluluk tartışmasının üniversitelerde sanat eğitiminin nasıl yapılandırılacağı konusunda önemli bir politika sorunsalı yarattığı söylenebilir.

3.5. Sanat Okuryazarlığının Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme ve Eleştirel Düşünme Gibi Akademik Becerilere Katkısına İlişkin Bulgular

Katılımcılar, sanat okuryazarlığının yaratıcı düşünme, problem çözme ve eleştirel düşünme gibi akademik becerilere katkı sağlayıp sağlamadığı konusunda görüşlerini ayrıntılı bir şekilde ifade etmişlerdir. Görüşler içerik analiziyle beş ana temada gruplanmış olup, her yanıt en baskın temaya göre sınıflandırılmıştır. Dağılım aşağıdaki Tablo 6’da sunulmaktadır.

Tablo 6. Sanat Okuryazarlığının Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme ve Eleştirel Düşünme Gibi Akademik Becerilere Katkısına İlişkin Temalara Göre Dağılım

Tema	f	%
Eleştirel Düşünme ve Farklı Bakış Açısı Gelişim	22	39
Yaratıcı Düşünme ve Hayal Gücü Gelişimi	14	25
Problem Çözme ve Analitik Beceri Gelişimi	8	14
Dolaylı / Genel Zihinsel Gelişim Katkısı	6	11
Doğrudan Katkı Olmadığı / Sınırlı Etki	6	11

Tablo 6, katılımcıların %89’u sanat okuryazarlığının yaratıcı düşünme, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerine olumlu katkı sağladığını düşünmektedir. Bu yüksek oran, akademisyenlerin sanatı akademik becerilerin gelişiminde önemli bir araç olarak gördüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Eleştirel Düşünme ve Farklı Bakış Açısı Gelişimi (%39), en baskın temadır. Akademisyenler, bir sanat eserine derinlemesine bakmanın “görünenin ötesini” görme, sorgulama ve çok boyutlu düşünme becerisini geliştirdiğini vurgulamışlardır: “Sanat okuryazarlığı kişinin üst seviyedeki düşünme becerilerini desteklediğini, hatta artırdığını düşünüyorum... toplum ve kişi, duygu ve

akıl arasındaki görünmez bağların simgesidir.” “Bir esere bakarken her yönüyle yorumlamak, zamanla kültürle ilişkilendirmek, yorum kabiliyetini ve yaratıcılığını artırmaktadır.” “Bakış açınızı değiştiriyor. Kişisel gelişimin anahtarı...” “Sanat okuryazarlığı içerisinde anlama, yorumlama, farklı açılardan durumu görme, karmaşıklığın içinde düzeni yakalama gibi pek çok düşünsel beceriyi barındırır.”

Yaratıcı Düşünme ve Hayal Gücü Gelişimi (%25) teması, sanatın orijinal fikir üretme ve hayal gücünü tetikleme gücünü öne çıkarmıştır: “Sanatın her alanının insan beynini geliştirdiğini, daha yaratıcı hale getirdiğini düşünüyorum.” “Orijinal fikirlerin oluşturulmasının, yaratıcı ve görünenin altındaki anlamları yorumlayabilme eleştirel düşünmeyi desteklediğini düşünüyorum.” “Tekdüze düşünceden uzaklaştırır. Çok yönlü bakış açısı sağlar ve kendi düşünce biçimini de sorguladır.”

Problem Çözme ve Analitik Beceri Gelişimi (%14), sanatın tasarım ilkeleri (renk, denge, ritim, ahenk) üzerinden problem çözme becerisini desteklediğini belirten görüşleri içermektedir: “Renk, ahenk, denge, ritim gibi tasarım öğelerinin kullanılması problem çözme becerilerini destekler.” “Sanatsal eserlerin analiz edilebilmesi için farklı ve çeşitli bakış açıları geliştirmekle birlikte, sorgulamayı ve belirsizliklerle başa çıkmayı destekleyerek akademik düşünme süreçlerini güçlendirir.” Dolaylı / Genel Zihinsel Gelişim Katkısı (%11) temasında katılımcılar, sanat okuryazarlığının genel zihinsel kapasiteyi artırdığını ifade etmişlerdir: “Her şeyin başında nöronlarımız gelişiyor.” “Bence hem zihinsel hem de duyuşsal kapasitemiz gelişir. Esnekliğimiz artar.”

Doğrudan Katkı Olmadığı/ Sınırlı Etki (%11) görüşü ise azınlıkta kalmış ve genellikle “kendimi tam bir sanat okuryazarı olarak görmediğimden bunu açıklayabilmem çok zor” veya “sanatçı olmak ayrı, sanat okuryazarı olmak ayrı” şeklinde gerekçelendirilmiştir.

Genel olarak, bulgular sanat okuryazarlığının akademik beceriler arasında en güçlü etkiyi eleştirel düşünme ve yaratıcı düşünme üzerinde yarattığını göstermektedir. Katılımcılar, sanatı “tekdüze düşünceden kurtulmanın” ve “görünenin ötesine geçmenin” etkili bir yolu olarak tanımlamışlardır. Bu sonuçlar, Elliot Eisner’in (2002) “sanat, bilişsel gelişimin güçlü bir aracıdır” ve ACRL Görsel Okuryazarlık Standartlarının (2011) görsel analiz ile eleştirel düşünme arasındaki bağlantısını destekleyen önemli kanıtlar sunmaktadır (Hattwig vd.,2013). Ayrıca, makale yazımı, veri görselleştirme ve disiplinlerarası sentez gibi akademik süreçlerde sanat okuryazarlığının dolaylı katkılarının da fark edildiği anlaşılmaktadır.

3.6. Sanatın Disiplinlerarası Bir Bileşen Olarak Gerekliliğine İlişkin Bulgular

Katılımcılar, sanatın diğer disiplinlerle etkileşimini ve kendi akademik alanları açısından sanatın disiplinlerarası bir bileşen olarak gerekliliğini değerlendirmişlerdir. Görüşler içerik analiziyle beş ana temada gruplanmış olup, her yanıt en baskın temaya göre sınıflandırılmıştır. Dağılım aşağıdaki tablo 7’de sunulmaktadır:

Tablo 7. Sanatın Disiplinlerarası Bir Bileşen Olarak Gerekliliğine İlişkin Temalara Göre Dağılım

Tema	f	%
Evet, Tüm Disiplinlerde / Genel Olarak Gereklidir	33	59
Evet, Özellikle Eğitim / Pedagojik Alanlarda Gereklidir	12	21
Evet, Disiplinler Arası Düşünme ve Yaratıcılık İçin Faydalıdır	8	14
Kısmi / Şartlı Gereklilik (Bazı Alanlarda)	4	7
Hayır / Zorunlu Değil	2	4

Tablo 7’de, katılımcıların %94’ü sanatın disiplinlerarası bir bileşen olarak gerekli veya faydalı olduğunu düşünmektedir. Bu yüksek oran, akademisyenlerin sanatı izole bir alan olarak değil, neredeyse tüm bilim dallarıyla doğal bir etkileşim içinde gören bir perspektife sahip olduğunu göstermektedir. Bu soruda da katılımcı yanıtlarının birden fazla temaya değinmesi nedeniyle çoklu kodlama yapılmıştır. Bu nedenle, Tablo 7’deki yüzdeler de ifade/kod yüzdesi olarak yorumlanmalıdır.

Evet, tüm disiplinlerde/genel olarak gereklidir (%59), en baskın temadır. Katılımcılar sanatın doğası gereği multidisipliner olduğunu ve her alanda estetik, yaratıcılık ve bütüncül bakış açısı kattığını vurgulamışlardır: “Sanatın içinde olmadığı bir disiplin yoktur bence. Matematik ile sanat direkt iç içe zaten, altın oran dediğimiz kavram direkt sanat ve matematik... Sanatın olduğu her yerde estetik vardır, bu yüzden her disipline güzellik katar.” “Sanatın multidisipliner bir bakış açısına sahip olduğunu düşünüyorum. Kendi alanımızda boya kullanımı, esnek ya da sert malzemelerin oluşturulması anlamında kimya alanıyla da iç içedir.” “Fen eğitimi ile ilgili STEAM disiplinlerarası bir uygulamadır. Burada ‘art’ sanatla ilgili olan bileşendir. Bunun için fenle sanatı ilişkilendirmek gerekiyor.” “Her gerçek fizikçi bence sanatçıdır aynı zamanda. Çünkü doğanın kanunlarını anlamak için sanattan anlamak gerekir.”

Evet, özellikle eğitim/pedagojik alanlarda gereklidir (%21) teması, eğitim bilimleri, sınıf eğitimi, öğretim teknolojileri ve öğretmen yetiştirme alanlarında çalışan akademisyenlerin görüşlerini yansıtmaktadır: “Bir sınıf eğitimi uzmanı olarak bu alanın odağına sanat kavramını yerleştirmemiz yerinde olacaktır.” “Eğitim alanı ile sanat alanı olmazsa olmaz. İşbirliğinin daha çok olması gerektiğini düşünüyorum.” “Öğretim teknolojileri alanında dijital öğretim materyali tasarımı sürecinde görsel tasarım ilkeleri, renk, boşluk, yazı tipi vb. birçok konuyu değerlendiriyoruz. Bu nedenle iyi bir öğretim tasarımcısının bu alanlarda bilgi sahibi olması gerekiyor.”

Evet, Disiplinlerarası Düşünme ve Yaratıcılık İçin Faydalıdır (%14) temasında sanatın sosyoloji, tarih, psikoloji, antropoloji ve müzik gibi alanlarla doğal etkileşimine dikkat çekilmiştir: “Sanatın diğer disiplinlerle etkileşimini son derece güçlü ve gerekli buluyorum. Müzik, sosyoloji, tarih, edebiyat, psikoloji ve antropoloji gibi alanlarla doğal bir etkileşim içindedir.” “Sanat ve psikoloji alanı iç içe... Hem kişilerin sanat yoluyla kendilerini ifade etmesi hem de sanatın terapötik süreçte bir iyileştirici güç olarak kullanılması.” “Sanatın fizik ile ilgisi hakkında bilgim yok. Ancak her gerçek fizikçi bence sanatçıdır aynı zamanda.”

Kısmi/Şartlı Gereklilik (%7) ve Hayır/Zorunlu Değil (%4) görüşleri ise azınlıkta kalmış ve genellikle “benim çalıştığım konu ile çok gerekli olduğunu düşünmüyorum” veya “sanatın bazı disiplinlerle şüphesiz olumlu yansımaları olabilir” şeklinde ifade edilmiştir.

Genel olarak bulgular, akademisyenlerin sanatı bilimle sanat arasındaki duvarları kaldıran bir köprü olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. Özellikle STEAM yaklaşımı, altın oran, görsel tasarım ilkeleri ve sanat terapisi gibi örnekler üzerinden sanatın disiplinlerarası rolü somutlaştırılmıştır. Bu sonuçlar, UNESCO’nun 2024 “Kültür ve Sanat Eğitimi Çerçevesi”nde ve OECD’nin (2019) “Geleceğin Eğitimi ve Becerileri 2030” raporunda vurgulanan “disiplinlerarası öğrenme ve yaratıcılık” vurgusuyla güçlü bir uyum göstermektedir. Ayrıca, fen bilimleri ve sosyal bilimler kökenli akademisyenler arasında sanatın gerekliliği konusunda yüksek bir fikir birliği olduğu dikkat çekmektedir.

3.7. Sanat Okuryazarlığının Geliştirilmesi İçin Üniversitelerde Neler Yapılabileceğine İlişkin Bulgular

Katılımcılar, üniversitelerde sanat okuryazarlığının geliştirilmesi için yapılması gerekenler konusunda somut ve çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Görüşler içerik analiziyle beş ana temada gruplanmış olup, her yanıt en baskın temaya göre sınıflandırılmıştır. Dağılım aşağıdaki Tablo 8’de sunulmaktadır:

Tablo 8. Sanat Okuryazarlığının Geliştirilmesi İçin Üniversitelerde Neler Yapılabileceğine İlişkin Temalara Göre Dağılım

Tema	f	%
Sanatsal Etkinlik, Atölye ve Gezi Artırılması	22	39
Müfredata Seçmeli / Zorunlu Sanat Dersi Ekleme	16	29
Üniversite Yönetimi, Bütçe ve Politika Desteği	8	14
Disiplinlerarası Etkinlik, Panel, Söyleşi ve Kongre	8	14
Öğrenci Teşviki, Kulüp, Yarışma ve Proje	2	4

Tablo 8’de katılımcılar, sanat okuryazarlığının üniversitelerde sistematik olarak geliştirilmesi gerektiğini güçlü bir şekilde vurgulamış ve bu konuda somut, uygulanabilir önerilerde bulunmuşlardır. En sık dile getirilen tema sanatsal etkinlik, atölye ve gezi artırılması (%39) olmuştur: “Üniversitemize ait bir galeri açılmalı ve sanat eğitimcileri çalışmalarını burada sergilemelerine teşvik edilmelidir.” “Ders dışında alternatif birçok sanatsal atölye sunulabilir. Şehir içinde veya dışında kayda değer sergi, tiyatro vb. faaliyetlere katılımları sağlanabilir.” “Akademisyenlerin katılabileceği boyama kursları ve enstrüman kursları verilebilir.” “SANAT FESTİVALİ düzenlenebilir... önemli sanatsal etkinliklere gezi düzenlenebilir.”

Müfredata Seçmeli/ Seçmeli/Zorunlu Sanat Dersi Ekleme (%29) ikinci en sık önerilen temadır: “Her programda seçmeli dersler arasına sanat okuryazarlığı dersi konulabilir.” “Tüm eğitim fakültelerinde sanat okuryazarlığı ve estetik gibi derslerle sanat eğitiminin kapsamı genişletilmelidir.” “Sanat okuryazarlığı dersi konulabilir... sanat eserlerinin replikalarının duvarlara asılması, sanatsal faaliyetlerde bulunmak isteyen alan dışı öğrencilere bu konuda seçmeli ders imkânı verilmesi.” “Eleştirel düşünme, sanat tarihi, sanat felsefesi, karşılaştırmalı sanat tarihi gibi dersler verilmeli.”

Üniversite Yönetimi, Bütçe ve Politika Desteği (%14) temasında katılımcılar kurumsal düzeyde kararlılık ve kaynak ayrılmasının şart olduğunu belirtmişlerdir: “Sadece sanatsal faaliyetlere harcanmak üzere bütçe oluşturulmalı. Her birimde sanatsal faaliyetler için teşvik edici düzenlemeler yapılmalı.” “Üniversite yönetim politikalarında güzel sanatlara öncelik verilmeli ve çalışmalarla bu politika benimsenmelidir.” “Sanata değer verilen bir iklim oluşturulması lazım.”

Disiplinlerarası Etkinlik, Panel, Söyleşi ve Kongre (%14) önerileri ise şu şekildedir: “Disiplinlerarası çalışmalar yapılabilir. Bu alanda ulusal ve uluslararası kongre ve sempozyumlar düzenlenebilir. Sanatkârlar ve belli başlı sanat ustalarıyla söyleşi ve paneller düzenlenebilir.” “Bilim-sanat ilişkilerini ortaya koyan konferanslar düzenlenebilir.” “Farklı branşların sanat ile ilişkisi doğrultusunda ders, kurs, seminer veya projeler yapılabilir.”

Öğrenci Teşviki, Kulüp, Yarışma ve Proje (%4) ise en az dile getirilen ancak önemli bir tema olmuştur: “Öğrenci katılımını artıracak projeler, yarışmalar vs. daha fazla sayıda düzenlenmelidir.” “Öğrencilerin sanatsal üretim yapabilecekleri ve bu üretimleri özellikle eleştirel biçimde tartışabilecekleri ortamlar sağlanabilir.”

Genel olarak bulgular, akademisyenlerin sanat okuryazarlığını üniversitelerde kurumsal bir politika haline getirmeyi istediklerini ortaya koymaktadır. Öneriler hem öğrenci hem de akademik personel düzeyinde farkındalık ve katılımı artırmaya yönelik pratik adımlar

içermektedir. Bu sonuçlar, UNESCO'nun 2024 "Kültür ve Sanat Eğitimi Çerçevesi"nde önerilen "sanat eğitiminin yükseköğretime entegre edilmesi" ve "disiplinlerarası yaklaşımlar" vurgusuyla uyumlu bir vizyon sunmaktadır. Özellikle Anadolu üniversitelerinde yaşanan imkân kısıtlılığına sıkça değinilmesi, önerilerin bölgesel eşitsizlikleri de gözeten bir yaklaşımla uygulanması gerektiğini göstermektedir.

4. TARTIŞMA

Bu çalışma, farklı disiplinlerden 56 akademisyenin sanat okuryazarlığı kavramına ilişkin algılarını, deneyimlerini ve değerlendirmelerini nitel bir yaklaşımla ortaya koymuştur. Bulgular, akademisyenlerin sanat okuryazarlığını genel olarak zengin ve çok boyutlu bir kavram olarak gördüğünü, ancak bu kavrama yükledikleri anlamların ve deneyimlerinin önemli ölçüde çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, mevcut alanyazınla karşılaştırıldığında hem uyum gösteren hem de dikkat çekici farklılıklar içeren önemli açılımlar sunmaktadır.

Akademisyenlerin sanat okuryazarlığı kavramına ilişkin tanımları ağırlıklı olarak bilişsel/analitik boyut etrafında yoğunlaşmıştır. Katılımcılar, sanat eserlerini derinlemesine okuma, yorumlama, eleştirme ve bağlamı içinde değerlendirme becerisini ön plana çıkarmışlardır. Bu bulgu, ACRL Görsel Okuryazarlık Standartları (2011) ve Eisner'in (2002) sanatı bilişsel bir süreç olarak ele alan yaklaşımlarıyla güçlü bir uyum göstermektedir. Bununla birlikte, duyuşsal/estetik ve bağlamsal/kültürel-tarihsel boyutların da önemli oranda vurgulanması, akademisyenlerin sanat okuryazarlığını yalnızca teknik bir beceri olarak değil, aynı zamanda duygusal ve kültürel bir deneyim olarak algıladıklarını işaret etmektedir. Bu bulgu, Uzun ve Çelik'in (2020) akademisyenlerin okuryazarlık algısındaki değişimleri inceleyen çalışmasında da vurgulanan akademisyenlerin mesleki kimliklerini yalnızca teknik uzmanlıkla değil, geniş kültürel yetkinliklerle tanımlama eğilimiyle örtüşmektedir.

Akademik yaşamlarında sanat eserleriyle etkileşim konusunda katılımcıların görüşleri, etkileşimin sıklığının şehir olanakları ve kişisel ilgiyle yakından ilişkili olduğunu göstermiştir. Sanatın akademik çalışmalara katkısı ağırlıklı olarak kişisel/duygusal ve bilişsel/akademik boyutlarda ifade edilmiştir. Özellikle motivasyon artışı, stres azaltma, farklı bakış açısı kazanımı ve yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimi sıkça dile getirilmiştir. Bu sonuçlar, sanatın akademik üretkenliği dolaylı yoldan destekleyen güçlü bir "düşünsel besin" işlevi gördüğünü doğrulamakta ve literatürde yer alan bulguları (örneğin Felten, 2008; Brown et al., 2021) desteklemektedir. Ancak Anadolu'daki bazı yeni açılan üniversitelerde yaşanan imkân kısıtlılığı, etkileşim düzeyindeki eşitsizliği belirgin bir sorun olarak ortaya koymuştur.

Üniversite eğitimleri sırasında sanat deneyimleri yaşayan akademisyenlerin büyük kısmı, bu deneyimlerin bakış açısı, estetik duyarlılık ve kültürel farkındalık gelişimine önemli katkı sağladığını belirtmiştir. Buna karşılık, özellikle eski dönemlerde veya teknik bölümlerde eğitim alan katılımcıların sanatla etkileşiminin sınırlı kaldığı görülmüştür. Bu bulgu, üniversite yıllarındaki sanatsal deneyimlerin akademisyenlerin bugünkü sanat okuryazarlığı algılarını uzun vadede şekillendirdiğini göstermekte ve yükseköğretimde sanat eğitiminin erken dönemde entegre edilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Sanat okuryazarlığının günümüz toplumunda ve üniversite ortamında gerekliliği konusunda akademisyenlerin yarısından fazlası (%56) bu beceriyi bir zorunluluk olarak değerlendirmiş ve Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir" sözünü sıkça referans göstermiştir. Diğer grup ise sanatın zorunlu olmaktan ziyade teşvik edilmesi gerektiğini savunmuştur. Bu görüş ayrılığı, sanat okuryazarlığının nasıl yapılandırılacağı konusunda önemli

bir politika tartişması yarattığını ortaya koymaktadır ve UNESCO’nun 2024 “Kültür ve Sanat Eğitimi  er evesi”ndeki sanat eğitiminin temel yetkinlikler arasında yer alması önerisiyle paralellik göstermektedir.

Sanat okuryazarlığının yaratıcı düşünme, problem çözme ve eleştirel düşünme gibi akademik becerilere katkısı konusunda katılımcıların büyük çoğunluğu (%89) olumlu görüş bildirmiştir. Özellikle eleştirel düşünme ve farklı bakış açısı gelişimi en sık vurgulanan katkı alanları olmuştur. Bu bulgu, sanatın akademik becerilerin gelişiminde güçlü bir katalizör rolü oynadığını desteklemekte ve Eisner’in (2002) ile Hu ve Hwang’ın (2024)  alışmalarındaki teorik  er evesleri ampirik olarak güçlendirmektedir.

Sanatın disiplinlerarası bir bileşen olarak gerekliliği konusunda akademisyenler neredeyse görüş birliği içindedir (%94). STEAM yaklaşımı, altın oran, görsel tasarım ilkeleri ve sanat terapisi gibi örnekler üzerinden sanatın fen, sosyal bilimler ve eğitim bilimleriyle doğal bir etkileşim içinde olduğu vurgulanmıştır. Bu sonuçlar, günümüz yükseköğretiminde disiplinlerarası öğrenmenin önemini vurgulayan OECD 2030 vizyonuyla uyumlu bir tablo çizmektedir.

5. SONUÇ

Bu  alışma, farklı disiplinlerden 56 akademisyenin sanat okuryazarlığı kavramına ilişkin algılarını, deneyimlerini ve öz-değerlendirmelerini nitel bir yaklaşımla ortaya koymuştur. Bulgular, akademisyenlerin sanat okuryazarlığını bilişsel/analitik, duyuşsal/estetik ve bağlamsal/kültürel-tarihsel boyutları bir arada barındıran çok katmanlı bir kavram olarak algıladıklarını; bu algının akademik kimlikleriyle güçlü biçimde i  içe geçtiğini göstermektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu sanatın yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerine katkı sağladığını ve disiplinlerarası bir bileşen olarak gerekli olduğunu düşünmektedir; ancak sanat okuryazarlığının bir zorunluluk mu yoksa teşvik edilmesi gereken bireysel bir ilgi mi olduğu konusunda görüş ayrılığı bulunmaktadır.

Bu bulgular, yükseköğretim kurumlarının sanat okuryazarlığını yalnızca bireysel bir tercih olarak değil, kurumsal politikalarla desteklenmesi gereken bir yetkinlik alanı olarak ele alması gerektiğine işaret etmektedir. Sanatsal etkinliklerin, atölyelerin ve seçmeli derslerin artırılması, akademisyenlerin önerdiği somut adımlar arasında öne çıkmaktadır. Çalışma, akademisyenlerin sanat okuryazarlığına ilişkin öz-değerlendirmelerini merkeze alarak alanyazındaki, ağırlıklı olarak  ğrenci ve  ğretmen adaylarına odaklanan araştırmalara tamamlayıcı bir bakış açısı sunmaktadır.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle,  rneklem disiplin dağılımı açısından dengesiz bir yapı göstermektedir (Sosyal Bilimler %71, Fen Bilimleri %29; bkz. Tablo 1); bu durum bulguların fen bilimleri kökenli akademisyenler açısından temsil gücünü sınırlandırabilir. İkinci olarak, veriler yalnızca yazılı açık uçlu anket yoluyla toplanmış; yüz yüze görüşme veya gözlem gibi tekniklerle veri çeşitlendirmesi (triangulation) yapılmamıştır.    nc  olarak, katılımcılar amaçlı örnekleme yoluyla ve gönüllülük esasına dayalı olarak seçildiğinden, sanat okuryazarlığına zaten ilgi duyan akademisyenlerin araştırmaya katılma olasılığı daha yüksek olabilir. Son olarak, araştırma 56 akademisyenle sınırlı olup bulgular istatistiksel bir genellemeye değil, katılımcıların öznel deneyimlerine dayalı bir anlayışa işaret etmektedir; bu nedenle bulgular farklı kurumsal ve kültürel bağamlara temkinli biçimde aktarılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Association of College & Research Libraries Visual Literacy Task Force, (2011). *ACRL IRIG Visual Literacy Bibliography* [Bibliography]. https://www.zotero.org/groups/15454/acrl_irig_visual_literacy_bibliography/items? (open in a new window) Erişim Tarihi: 19.02.2026
- Avgerinou, M. D. ve Pettersson, R. (2011). Toward a cohesive theory of visual literacy. *Journal of Visual Literacy*, 30(2), 1-19. <http://dx.doi.org/10.1080/23796529.2011.11674687>
- Creswell, J. W. ve Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage Publications.
- Felten, P. (2008). Visual Literacy. *Change, The Magazine of Higher Learning*, 40(6), 60-64. <http://dx.doi.org/10.3200/CHNG.40.6.60-64>
- Freedman, K. (2025). *Teaching visual culture: Curriculum, aesthetics and the social life of art*. Teachers College Press.
- Hattwig, D., Bussert, K., Medaille, A. ve Burgess, J. (2013). Visual literacy standards in higher education: New opportunities for libraries and student learning. *portal: Libraries and the Academy*, 13(1), 61-89. <http://dx.doi.org/10.1353/pla.2013.0008>
- Hu, Y. ve Hwang, G-J. (2024). Cultivating visual literacy and critical thinking tendency with technological knowledge organizing supports: a concept mapping-based online problem-posing approach. *Educational Technology Research and Development*, 72(4), 3217-3240. <http://dx.doi.org/10.1007/s11423-024-10394-6>
- Kellner, D. (2001). New technologies/new literacies: Reconstructing education for the new millennium. *International Journal of Technology and Design Education*, 11, 67-81. <http://dx.doi.org/10.1023/A:1011270402858>
- Krippendorff, K. (2019). *Content analysis: An Introduction to its methodology*. (4th. ed.). Sage Publications.
- Metros, S. E. (2008). The educator's role in preparing visually literate learners. *Theory Into Practice*, 47(2), 102-109. <http://dx.doi.org/10.1080/00405840801992264>
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis (2nd Ed.)*. Sage Publications.
- OECD. (2019). *Future of Education and Skills 2030/2040 (OECD Future of Education and Skills 2030 projesi kapsamında)*. <https://www.oecd.org/education/2030-project/>
- Uçak, S. ve Erdem, H. H. (2020). Eğitimde yeni bir yön arayışı bağlamında "21. yüzyıl becerileri ve eğitim felsefesi". *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 76-93. <http://dx.doi.org/10.29065/usakead.690205>
- UNESCO. (2024). *UNESCO Framework for Culture and Arts Education*. https://www.unesco.org/sites/default/files/medias/fichiers/2024/02/WCCAE_UNESCO%20Framework_EN_0.pdf Erişim Tarihi: 22.02.2026
- Uzun, Y. ve Çelik, G. (2020). Akademisyenlerin okuryazarlık algısındaki değişimler. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(22), 1134-1156. <http://dx.doi.org/10.26466/opus.646592>
- Thompson, D. S. ve Beene, S. (2020). Uniting the field: using the ACRL Visual Literacy Competency Standards to move beyond the definition problem of visual literacy. *Journal of Visual Literacy*, 39(5), 1-17. <http://dx.doi.org/10.1080/1051144X.2020.1750809>
- Wang, J., Huang, L. ve Zhang, Y. (2025). The important role of higher art education in promoting the sustainable development of aesthetic education in Chinese universities. *Asia Pacific Education Review*, 1-12. <http://dx.doi.org/10.1007/s12564-025-10090-x>
- Yıldırım, A. ve Şimsek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yücetoker, İ. (2014). Sanat okuryazarlığı ölçeğinin hazırlanması ve geliştirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(1), 112-126. <http://dx.doi.org/10.7816/sed-02-01-06>

Çatışma Beyanı: Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi, kurum veya kuruluşun finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Etik Kurul İzni: Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'nun E-30640013-108.01-329678 sayılı, 09/04/2026 tarihli kararıyla etik izin alınmıştır.